

XIII. LITERATURA

- Anděl J., 1979:** Zur Problematik einiger demographischer Aspekte von Populationen auf tschechoslowakischen Gebiet in 6. - 12. Jahrhundert. Anthropologie XVII/1: 21-24. Brno.
- Balujeva T. S., Veselovskaja E. V., Lebedinskaja G. V., Pestrajkov A. P., 1988:** Antropologičeskije tipy drevněgo naselenija na territorii SSSR. Po materialam antropologičeskoj rekonstrukcii. Nauka. Moskva.
- Bass W. M., 1987:** Human Osteology. A Laboratory and Field Manual. Special publication No. 2 of the Missouri Archaeological Society.
- Benedík J., 1989:** Biostatistika. UJEP Brno.
- Beranová M., 1980:** Zemědělství starých Slovanů. Praha.
- Beranová M., 1988:** Slované. Praha.
- Blajerová M., 1961:** Tělesné vlastnosti středověkého obyvatelstva z Teplic (pohřebiště při románské bazilice. Památky archeologické LII/2: 652 - 659.
- Blajerová M., 1974:** Kosterní pozůstatky ze středověkého pohřebiště na Oškobrhu. Památky archeologické LXV/1: 185 - 217.
- Blajerová M., 1975:** Kosterní pozůstatky ze staroslovanského pohřebiště v Radomyšli. Crania Boemica 5. Praha.
- Blajerová M., 1978:** Raně středověké kostrové pozůstatky z Hradska - Kaniny (o. Mělník). Památky archeologické LXIX: 396 - 402.
- Blajerová M., 1979:** Beitrag zur demographischen Charakteristik der tschechischen Slawen. Anthropologie, XVII/1: 13-20. Brno.
- Blajerová M., 1983:** Pozůstatky slovanských koster z Týnce nad Sázavou. Památky archeologické LXIV: 437 - 442.
- Červinka J.L., Matiegka J., 1925:** Lebky a kostry z mohyly z doby velkomoravské u Uh. Skalice. Anthropologie 3:97-108. Praha.
- Červinka J.L., 1928:** Slované na Moravě a říše velkomoravská. Brno.
- Čilinská Z. 1979:** Bewohner der Ipelgebietes aus 7. - 8. Jahrhundert in Lichte einer demographischen Analyse des Gräberfeldes in Želovce. Anthropologie XVII/1: 63 - 66.
- Dohnalíková L., 1994:** Neurocranium starých Slovanů z Pohanska. Diplomová práce PŘF MU Brno.
- Dohnalíková L., Novotný V., 1995:** Neurokranium starých Slovanů. Soudobá česká antropologie, sborník České společnosti antropologické XXXXVII: 19 - 22.
- Dostál B., 1964:** Slovanská minulost Pohanska. Břeclav.
- Dostál B., 1966:** Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě. Academia. Praha.
- Dostál B., Lorencová A., 1969:** Grabstätte in Znojmo - Hradiště. Folia Přírodovědecké fakulty Univerzity J.E. Purkyně v Brně. Svazek X, Biologia 21, spis 2.
- Dostál B., 1970:** K otázce velmožských dvorců u Slovanů. Památky archeologické LXI/1: 270 - 278.
- Dostál B., 1970:** Severovýchodní předhradí Břeclavi - Pohanska. SPFFBU E 15: 117 - 144.
- Dostál B., 1975:** Břeclav - Pohansko IV. Velkomoravský velmožský dvorec. Brno.
- Dostál B., 1978:** Zemnice s depotem pod valem hradiska Břeclavi - Pohanska. SPFFBU E 22 - 23: 103 - 131.
- Dostál B., 1982:** K časně slovanskému osídlení Břeclavi - Pohanska. Studie AÚ ČSAV Brno X/2. Praha.

- Dostál B., 1982:** Drobná pohřebiště a rozptýlené hroby z Břeclavi - Pohanska. SPFFBU E 27: 135-201
- Dostál B., 1985:** Břeclav - Pohansko III. Časné slovanské osídlení. FF MU Brno
- Dostál B., 1988:** Velmožské dvorce ve struktuře velkomoravského státu. Slovenská archeológia XXX-VI/2:283-289.
- Dostál B., 1992:** K rekonstrukci velkomoravského kostela na Pohansku. SPFFBU E37: 73 -88.
- Drozdová E., 1992:** Pokus o získání demografických údajů ze silně poškozeného materiálu z lokality Pohansko - jihozápadní předhradí. Dipl. práce PřF MU. Brno.
- Drozdová E., 1994:** Katedra antropologie a kosterní nálezy z Břeclavi- Pohanska. Univerzitní noviny 94/9:25
- Drozdová E., Beneš J., 1997:** Břeclav- Pohansko: Souther Precincts. Anthropological Study. Anthropologie XXXV/3: 261 - 273.
- Drozdová E., 1997:** Antropologická studie staroslovanského obyvatelstva sídelního komplexu Břeclav - Pohansko. Disertační práce. PřF MU Brno.
- Drozdová E., 2001:** Antropologická charakteristika staroslovanského obyvatelstva hradiště Pohansko u Břeclavi. Archeologia mediaevalis. Moravica et Silesiana 1/2000: 111-125.
- Drozdová E., Beneš J., 2001:** Pohansko u Břeclavi, Jižní předhradí. Demografická struktura sídliště a jeho vztah k jiným staroslovanským pohřebištím na území České republiky. In: Bláha P., Novotný V., (eds.): Antropologický sborník. Liblice 1996. Sborník České společnosti antropologické ročník XXXXVIII: 25 - 32.
- Fetter V., 1956:** Tělesný vzhled starých Slovanů na podkladě antropologických výzkumů. Vznik a počátky Slovanů I.
- Frankenberger Z., 1935:** Antropologie starého Slovenska. Bratislava.
- Galuška L., 1991:** Velká Morava. Moravské zemské muzeum. Brno.
- Galuška L., 1996:** Staré Město sady. Moravské zemské muzeum. Brno.
- Geisler M., 1979:** Příspěvek k analýze pohřebiště č. 1 z Břeclavi - Pohanska. Diplomová práce. FF UJEP Brno.
- Hajniš K., 1964:** Antropologický výzkum na Libickém hradisku. Rozpravy ČSAV:16, vol. 74.
- Hanáková H., 1963:** Antropologický rozbor slovanských kostrových pozůstatků z Žalan (u Teplíc). Památky archeologické LIV/2, pp. 308-314.
- Hanáková H., Stloukal M., 1965:** Antropologický materiál ze slovansko - avarského pohřebiště v Nových Zámčích. Štud. Zvesti Arch. ústavu Slov. akad. vied 15: 225-312.
- Hanáková H., Stloukal M., 1966:** Staroslovanské pohřebiště v Josefově. Antropologický rozbor. Rozpravy Československé akademie věd 76/9. Gesellschaftswiss. Reihe: 3-57.
- Hanáková H., 1969:** Eine anthropologische Analyse der slavischen Skelette aus dem Burgwall von Libice nad Cidlinou. Anthropologie 7: 3 - 30. Brno.
- Hanáková H., 1971:** Die slawische Begräbnisstätte aus Bílina - anthropologische Analyse. Anthropologie IX/2-3: 111-125. Brno.
- Hanáková H., Stloukal M., Muška J., 1977:** Anthropologische Funde aus Nordwestböhmen. Sborník Národního muzea v Praze 33: 159-266.
- Hanáková H., 1979:** Demographische Analyse des Gräberfeldes in Ducové. Anthropologie XVII/1: 35 - 38. Brno.
- Hanáková H., Stloukal M., 1986:** Altslawische Skelette aus dem Gräberfeld in Holubice VI. Anthropologie XXIV/2-3: 147-157. Brno.
- Hanáková H., Gabriel F., Vyhnánek L., 1986:** Slavonic Burial - Ground in Litoměřice, Plešivecká Street. (Slovanské pohřebiště v Litoměřicích). Sborník Národního muzea v Praze, řada B, přírodní vědy, svazek XLII/1 - 2: 73 - 98.
- Hanáková H., Stloukal M., 1988:** Pohřebiště kolem bývalého kostela sv. Benedikta v Praze. Národní muzeum v Praze - Přírodovědecké muzeum.
- Hrnčířová M., 2003:** Nemetrické a epigenetické znaky na pohřebišti okolo kostela na Pohansku u Břeclavi. Diplomová práce. PřF MU. Brno.

- Hrnčířová M., Jarošová I., 2004:** Paleodemografická studie slovanského obyvatelstva z Dolních Věstonic (8. – 12. století). Rigorózní práce. PřF MU. Brno.
- Chochol J., Palečková H., 1960:** Kostrové pozůstatky staroslovanského obyvatelstva na Staré Kouřimi. Památky archeologické LI: 294 - 331.
- Chochol J., Palečková H., 1961:** Antropologický příspěvek k poznání slovanských populací v Čechách. Památky archeologické LIII/2: 631 - 651.
- Chochol J., Stloukal M., 1964:** Nové hledisko v typologii starých Slovanů. Archeologické rozhledy 16: 741 - 746.
- Chochol J., 1973:** Antropologie staroslovanské skupiny z Lahovic u Prahy. Památky archeologické LXIV: 393 - 462.
- Chropovský B., 1989:** Slované. Historický, politický a kulturní vývoj a význam. Orbis.Praha.
- Iscan M.Y., Helmer R., 1991:** Craniofacial Identification. John Wiley and Sons Inc., New York.
- Jakab J., 1977:** Antropologický rozbor kostrových zvyšků z včasnostředověkého pohřebiska v Nových Zámkách. Slovenská archeológia 25: 161 - 218.
- Jakab J., 1978:** Antropologická analýza pohřebiska z 9. - 10. storočia v Nitre pod Zoborom. Slovenská archeológia 26: 127 - 148.
- Jakab J., 1979:** Demographische Grundanalyse slawischer Gräberfelder aus der südwestlichen Slowakei. Anthropologie XVII/1: 25-34. Brno.
- Jelínek J., 1952:** Kostrový materiál ze Stěbořic u Opavy. Časopis Slezského muzea v Opavě B2: 20 - 28.
- Jelínek J., 1978:** Prehistoric Populations of Czechoslovakia: A survey. Anthropologie XVI/3: 249-270. Brno.
- Kalousek F., 1970:** Velkomoravské hradiště Pohansko. Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Brně.
- Kalousek F., 1971:** Břeclav Pohansko I. Velkomoravské pohřebiště u kostela. Univerzita J. E. Purkyně Brno.
- Kalousek F., 1978:** Třetí pětiletí archeologického výzkumu Břeclavi - Pohanska (1969 - 1973). SPFFBU E22 - 23: 155 - 175.
- Krchová K., 2004:** Nemetrické a epigenetické znaky na satelitních pohřebištích Pohanska u Břeclavi. Diplomová práce. PřF MU. Brno.
- Křivanová M., 2005:** Děti z Pohanska. Srovnání biologického věku podle stupně prořezání chrupu a vývoje dlouhých kostí postkranálního skeletu. Pohřebiště u kostela
- Lorencová A., Beneš J., Podborský V., 1987:** Těšetice - Kyjovice 3. Únětické pohřebiště v Těšetických - Vinohradech. UJEP Brno.
- Macháček J., 2001:** Pohansko u Břeclavi po roce 1990. Příspěvek ke čtyřicátému výročí zahájení archeologických výzkumů. Archeologia mediaevalis Moravica et Silesiana 1/2000:9 - 20.
- Macháček J., 2005a:** Pohansko u Břeclavi. Raně středověké centrum jako socioekonomický systém. Význam, smysl, funkce. Habilitační práce. Filozofická fakulta. Masarykova univerzita. Brno.
- Macháček J., 2005b:** Raně středověké Pohansko u Břeclavi: munitio, palatium nebo emporium moravských panovníků? Archeologické rozhledy LVII-2005:100 - 138.
- Malá H., 1960:** Příspěvek k antropologii Slovanů X. - XI. stol. z pohřebiště pod Zborem a Mlynárců u Nitry. Slovenská archeológia 8: 231-268.
- Malá H., 1962:** Antropologický rozbor koster z Rovinky u Bratislavy. Archeologické rozhledy 14: 677 - 679.
- Malá H., 1965:** Anthropologische Analyse von Skelettresten aus dem salwisch - awarischen Gräberfeld von Holiare. Slovenská archeológia 13: 423 - 451.
- Manouvrier L., 1892:** La détermination de la taille d'après les grands os des membres. Revue mensuelle de L'Encole d'Anthropologie de Paris: 227 - 233.
- Martin R., Knussmann R., 1988:** Anthropologie, Handbuch der vergleichenden Biologie des Menschen (4. Auflage des Lehrbuchs der Anthropologie begründet von Rudolf Martin), Band I und II.

- Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, Jena, New York.
- Martin R., Saller K., 1928:** Lehrbuch der Anthropologie. Band 2: Kraniologie, Osteologie. Gustav Fischer Verlag, Jena.
- Matiegka J., 1891:** Crania Bohemica. Praha.
- Matiegka J., 1912:** Physische Anthropologie der Slawen im 9. bis 12. Jahrhundert. Correspondenz - Blatt 43: 4, 84 - 88. München.
- Matiegka J. 1925:** Lebky z Uherské Skalice. Anthropologie.
- Matiegka J., 1933:** Právěká anthropologie československá. Čsl. vlastivěda 2: 145 - 192.
- Mišička J., 1924:** O kapacitě lebek českých a staroslovanských. Anthropologie 2: 211 - 223.
- Neustupný E., 1983:** Demografie pravěkých pohřebišť. Archeologický ústav ČSAV, Praha.
- Niederle L., 1890:** K otázce o původním slovanském typu. Odpověď na recenzi Příspěvky k anthropologii zemí českých, uveřejněnou v Památkách archeologických XI., 188. Atheneum.
- Niederle L., 1893:** Lidstvo v době předhistorické. Se zvláštním zřetelem na země slovanské. Praha . Pp. 762.
- Niederle L. 1894:**Bemerkungen zu einigen Charakteristiken der altslawischer Gräber. Mitth. d. anthrop. Ges. in Wien.
- Niederle L. 1895:**Příspěvky k moravské kraniologii. Český lid 4: 353 - 362. Praha.
- Niederle L. 1896:**O původu Slovanů. Studie k slovanským starožitnostem. Praha. Pp. 149.
- Niederle L. 1899:**Zur Frage den Ursprung der Slaven. Ein Nachtrag zur meiner Schrift „O původu Slovanů“. Praha. Pp. 15.
- Niederle L. 1911:**Život starých Slovanů I, Praha.
- Niederle L., 1929:** Historical Records on the Type of the Ancient Slavs. Anthropologie: 62 - 64. Praha.
- Niederle L. 1931:** Avari a Slované. Praehist. Obzor (zvl. otisk).
- Novotná R., 1969:** Antropologický charakter slovanských populací na území Moravy. Diplomová práce. PřF MU Brno.
- Novotný V., 1971:** Význam metrických znaků pánevních kostí pro pohlavní diagnózu člověka. In: E. Vlček (ed.): Symposium o určování stáří a pohlaví jedince na základě studia kostry. Symposium anthropologicum I: Národní muzeum v Praze: 63 - 87.
- Novotný V., 1972:** Determinatio sexus. In: Réunion de travaille des anthropologistes europeén. Národní muzeum v Praze: 1 - 9.
- Novotný V., 1979:** Nové hodnocení sulcus preauricularis jako nejhodnotnějšího morfoskopického znaku pánevní kosti k rozlišení pohlaví. Scripta medica 52: 500 - 502.
- Novotný V., 1981:** Pohlavní rozdíly a identifikace pohlaví pánevní kosti. Kandidátská dizertační práce. Lékařská fakulta UJEP. Brno.
- Novotný V., Malinovský L. jr., 1985:** Determination of Sex from the Talus and Calcaneus. Scripta medica 58/7: 437.
- Novotný V., 1986:** Sex Determination of the Pelvic Bone: a Systems Approach. Anthropologie 24: 197 - 206. Brno.
- Novotný V., Iscan Y.M., 1991:** Sex determination from the skull using morphoscopic and morphometric characteristics. In: Craniofacial identification. M.Y. Iscan and R. Helmer (eds.). New York: John Wiley and Sons Inc.
- Olivier G., 1969:** Practical Anthropology. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois, USA.
- Pavelčík J., 1954:** Pohřebiště z devátého století ve Veletínách na Moravě. Archeologické rozhledy: 60 - 62.
- Petrásková J., 1999:** Hypoplasie zubní skloviny jako nesespecifický marker fyziologického stresu u obyvatel hradiska Pohansko. Diplomová práce. P5F MU Brno.
- Pötsch-Schneider L., Endris R., Schmidt H., 1985:** Diskriminanz Analyse zur Geschelchtsbestimmung an Unterkieferknochen. Zeitschrift für Rechtsmedizin 94: 21 - 30.
- Rösing F.W., Schwidetzki I., 1977:** Vergleichende statistische Untersuchungen zur Anthropologie des

- frühen Mittelalters (500 - 1 000). *Homo* 28/2: 65-115.
- Santos A.L., 1993:** Diagnose sexuelle et estimation de la longueur du fémur d'après l'étude de quelques de ses fragments. Poster, Congreso GALF - Bordeaux.
- Saunders R.S., Katzenberg M.A., 1992:** *Skeletal Biology of Past Peoples: Research Methods*. Wiley-Liss, New York, Brisbane, Toronto, Singapore.
- Sedláček M., 1999:** Příbuzenské vztahy určené na základě odontologických znaků u obyvatel hradiska Pohansko – Pohřebiště okolo kostela. Diplomová práce. PŘF MÚ. Brno
- Sjovold T., 1990:** Estimation of Stature from Long Bones Utilizing the Line of Organic Correlation. *Hum. Evol.* 5: 431-447.
- Sládek V., Kavánová B., 2003:** Statistické hodnocení tafonomických, osteoarcheologických a antropologických pramenů pohřebiště u 12. kostela v Mikulčicích. In: Profantová N., Kavánová B.: Mikulčice – pohřebiště u 6. a 12. kostela. Spisy Archeologického ústavu AV ČR 22.
- Soudský O., Stloukal M., 1987:** Computer Comparison of Several old Slavonic Populations. Sborník Národního muzea v Praze. Řada B - přírodní vědy, XLIII/2 - 4: 122 - 130.
- Stloukal M., 1962:** Kinderschädel aus der Grossmährischen Lokalität Mikulčice. *Anthropologie* 1: 5 - 12. Brno
- Stloukal M., 1962:** Struktura obyvatelstva velkomoravských Mikulčic. *Archeologické rozhledy* 14: 61-83.
- Stloukal M., 1964:** První pohřebiště na hradišti „Valy“ u Mikulčic. *Památky archeologické* LIV: 114-140.
- Stloukal M., 1964:** Čtvrté pohřebiště na hradišti „Valy“ u Mikulčic. *Památky archeologické* LV: 479-505.
- Stloukal M., 1964:** Slovanské kostry z Místřina u Kyjova. *Archeol. rozhledy* 16: 209 - 214.
- Stloukal M., Hanáková H., 1966:** Anthropologie der Slawen aus dem Gräberfeld in Nové Zámky. *Slovenská archeológia* 14: 167 - 204.
- Stloukal M., 1967:** Druhé pohřebiště na hradišti „Valy“ u Mikulčic. *Památky archeologické* LVIII: 272-319
- Stloukal M., 1969:** Třetí pohřebiště na hradišti „Valy“ u Mikulčic. *Památky archeologické* LX: 498-532.
- Stloukal M., Vyhnaněk L., 1969:** Zwei Schädel aus Mikulčice mit künstlichen Eingriffen an der Basis. *Anthrop. Anzeiger* 31/4: 259-266.
- Stloukal M., 1970:** Anthropologische Unterschiede bei Gräbern mit verchiedener Ausstattung in Gräberfeld von Mikulčice. Sborník J. Poulíkovi k 60. *Archeologický ústav ČSAV Brno*: 121 - 127.
- Stloukal M., 1974:** Antropologický materiál z Velkých Hostěrádek. In: Ludíkovský K., Snášil R.: Mladohradištní kostrové pohřebiště ve Velkých Hostěrádkách (okr. Břeclav) (pp. 75 - 98). *Studie archeologického ústavu ČSAV v Brně. Academia. Praha.*
- Stloukal M., Hanáková H., 1974:** Antropologický výzkum pohřebiště ze 7. - 8. století v Želovcích. *Slov. Archeol.* 22, 129 - 185.
- Stloukal M., Vyhnaněk L., 1976:** Slované z velkomoravských Mikulčic. *Academia Praha.*
- Stloukal M., 1981:** Pohřebiště kolem 11. kostela na hradišti „Valy“ u Mikulčic. *Památky archeologické* LXXII: 459-491.
- Stloukal M., Hanáková H., 1985:** Antropologický materiál z pohřebiště Mikulčice - Klášteřísko. *Památky archeologické* LXXVI: 540-588.
- Stloukal M., 1987:** Paläodemographie der altslawischen Begräbnisstätten. *Feststellungen und Probleme*. Sborník Národního muzea v Praze. Řada B - přírodní vědy, XLIII/2 - 4: 166 - 170.
- Stloukal M., Szilvássy J., Šebesta P., 1988:** Die slawische Gräberstätte auf der Kaiserburg in Cheb. *Památky archeologické* LXXIX: 390 - 423.
- Stloukal M. a kol. 1999:** *Antropologie. Příručka pro studium kostry*. Národní muzeum. Praha.
- Ubelaker D. H., 1989:** *Human Skeletal Remains. Excavation, Analysis, Interpretation*. Smithsonian Institution. Washington, 2nd edition.

- Vachunková A., 2003:** Stav chrupu člověka v době hradištní na předhradích Pohanska u Břeclavi. Diplomová práce. PřF MU Brno.
- Velemínský P., 2000:** Mikulčice – Kostelisko – některé kostní projevy nespecifické zátěže a možnosti stanovení pokrevně příbuzenských vztahů na základě morfologické podobnosti. Disertační práce. PřF UK. Praha.
- Vignatiová J., 1977:** Břeclav Pohansko - Jihozápadní předhradí (výzkum 1960 - 1962) kostrové hroby. SPFFBU E 22 - 23: 135 - 154. Brno.
- Vignatiová J., 1979:** Předběžná zpráva o výsledcích záchranného výzkumu jihozápadního předhradí Břeclavi - Pohanska za léta 1975 - 1977. SPFFBU E 24: 95 - 108.
- Vignatiová J., 1992:** Břeclav - Pohansko II. Slovanské osídlení Jižního předhradí. Masarykova Univerzita. Brno.
- Vlasáková M., 1994:** Odhad fertility staroslovanských žen. Diplomová práce. PřF MU Brno.
- Vlček E., Komínek J., Andrik P., Bílý B., 1975:** Proposal of Unifikation in Documenting and Determining the Dental Age on Skeletal Material. Scripta medica 48: 299 - 311.
- Vobořil P., 1993:** Antropologický průzkum silně poškozeného kosterního materiálu z Pohřebiště Pohansko - severovýchodní předhradí. Diplomová práce PřF MU Brno.
- Vondráková M., 1988:** Antropologická charakteristika kostrového materiálu z pohřebiska z 10. století v Dubníku. Slovenská archeológia XXXVI/2: 455 - 463.
- Völker O., Hora K., 1939:** Anatomie člověka. Vlastním nákladem. Občanská tiskárna v Brně.
- Whitte T.D., Folkens P.A., 1991:** Human Osteology. Academic Press, Inc. San Diego.
- Zimulová M., 1993:** Splanchnocranium starých Slovanů z Pohanska - hlavního pohřebiště. Diplomová práce. PřF MU Brno.

